

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu

LOP. 410.008.03.2020

Pan
Krzysztof Cebula
Burmistrz Prószkowa
Urząd Miejski w Prószkowie
ul. Opolska 17
45-060 Prószków

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/081 – Realizacja programów rewitalizacji i ich efekty

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Prószkowie, ul. Opolska 17, 46-060 Prószków
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Cebula, Burmistrz Prószkowa, od 21 listopada 2018 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełniła: Róża Malik, Burmistrz Prószkowa, od 2004 r. do 21 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja procesu rewitalizacji Efekty prowadzonej rewitalizacji
Okres objęty kontrolą	Lata 2016 – 2020 (III kwartał) z uwzględnieniem zdarzeń wcześniejszych i późniejszych o ile miały wpływ na działalność jednostki w kontrolowanym zakresie
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontrolerzy	1. Miron Rokujžo, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/66/2020 z 9 września 2020 r. 2. Wojciech Goleński, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/106/2020 z 17 grudnia 2020 r.

(akta kontroli str. 1-3)

---

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działalność Urzędu Miejskiego w Prószkowie ³ w zakresie realizacji procesu rewitalizacji i osiągniętych efektów rewitalizacji.
Uzasadnienie oceny ogólnej	<p>Burmistrz Prószkowa⁴ nie zapewnił skutecznego i terminowego wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji⁵, w rezultacie czego, w objętym kontrolą okresie, spośród 11 własnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych Gminy, w pełni zrealizowane zostało tylko jedno przedsięwzięcie podstawowe⁶, a dwa były w trakcie realizacji (jedno podstawowe i jedno dodatkowe). Łączne wydatki Gminy na realizację przedsięwzięć z GPR wyniosły 434 445 zł (z czego 280 820 zł na zrealizowane przedsięwzięcie i 153 625 zł na przedsięwzięcia w toku), przy szacowanych kosztach Programu wynoszących 26 295 025 zł. Oznaczało to, że wykonanie finansowe GPR było na poziomie 1,65%. Znikome były także efekty procesu rewitalizacji⁷, które tylko w nieznacznym stopniu mogły przyczynić się do osiągnięcia celów założonych w GPR i tym samym wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Niski stopień realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych i opóźnienia względem przyjętego harmonogramu wskazują na istotne ryzyko niewykonania GPR w założonej perspektywie 2025 r.</p> <p>W trakcie realizacji GPR miały miejsce niezgodne z prawem lub nierzetelne działania i zaniechania polegające m.in. na:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zwłoce w przypisaniu komórkom organizacyjnym i konkretnym pracownikom Urzędu zadań wynikających z ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji⁸, w sposób przewidziany w standardach kontroli zarządczej⁹; – naruszeniu wynikającego z art. 7 ust. 4 ustawy o rewitalizacji obowiązku niezwłocznego powołania Komitetu Rewitalizacji, które nastąpiło po ponad 15 miesiącach po podjęciu uchwały w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji¹⁰, – niezwoływaniu przez ponad dwa lata posiedzeń Komitetu Rewitalizacji, pomimo że uchwała <i>ws. Komitetu</i> wymagała ich zwoływania nie rzadziej niż raz na sześć miesięcy, – nieokreśleniu – wbrew wymogom art. 21 ust. 3 ustawy z 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹¹ – trybu pracy oraz zakresu obowiązków członków Komisji przetargowych powoływanych w postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych, mających na celu zapewnienie sprawności jej działania,

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dalej Urząd lub UM.

⁴ Dalej Burmistrz.

⁵ Program przyjęty uchwałą Nr XXIV/186/2016 Rady Miejskiej w Prószkowie z dnia 25 listopada 2016 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla gminy Prószków nie został zaakceptowany przez Zarząd Województwa Opolskiego i wymagał poprawienia. Po zmianach wprowadzonych uchwałą XXXVI/327/2018 Rady Miejskiej w Prószkowie z dnia 23 lutego 2018 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla gminy Prószków, 28 maja 2018 r. zamieszczony został na Liście pozytywnie zweryfikowanych programów rewitalizacyjnych. Dalej GPR lub Program.

⁶ Karta projektu nr 9 – Zagospodarowanie terenu przy ul. Korfantego w formie parkingu i zieleni urządzonej (dla potrzeb użytkowników usług przy Rynku i kościoła św. Jerzego).

⁷ Utworzenie przy Rynku w Prószkowie 10 miejsc postojowych i 20 arowego skweru zieleni urządzonej wraz z małą architekturą oraz poprawa stanu technicznego dwóch budynków mieszkalnych.

⁸ Dz.U. z 2020 r. poz. 802, dalej ustawa o rewitalizacji.

⁹ Określonych w Komunikacie nr 23 Ministra Finansów z 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych, dalej standardy kontroli zarządczej.

¹⁰ Uchwała Rady Miejskiej w Prószkowie Nr XXVI.202.2017 z dnia 24 lutego 2017 r. w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji – dalej uchwała *ws. Komitetu*.

¹¹ Dz.U. z 2019 r. poz. 1843 ze zm., dalej ustawa Pzp.

indywidualizacji odpowiedzialności jej członków za wykonywane czynności oraz przejrzystości jej prac oraz niezapewnieniu dokumentowania prac tych komisji.

Ponadto NIK stwierdziła, że prowadzony w Urzędzie monitoring działań rewitalizacyjnych był niezgodny z opisanym w *GPR* systemem monitorowania i oceny tego *Programu*, ponieważ nie obejmował właściwie określonych wskaźników i nie pozwalał na rzetelną ocenę stopnia ich realizacji. Zaniechano także oceny wpływu faktycznego wyłączenia z realizacji części przedsięwzięć rewitalizacyjnych, z których Gmina zrezygnowała albo ich realizacja okazała się niemożliwa z przyczyn obiektywnych lub nieuzasadniona w zmienionych okolicznościach, na możliwość osiągnięcia zakładanych celów *GPR* i nie dokonywano w tym zakresie wymaganych aktualizacji *Programu*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹² kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Realizacja procesu rewitalizacji

Zarządzeniem z 13 kwietnia 2018 r. Burmistrz wyznaczył Koordynatora Rewitalizacji w osobie Kierownika Referatu Inwestycji UM w Prószkowie¹³. Stosownie do pkt 9 *GPR* do zadań Koordynatora należało m.in.: 1/ przygotowanie rocznych, ramowych planów realizacji *Programu* we współpracy z jego wszystkimi interesariuszami oraz corocznych sprawozdań z ich wykonania; 2/ koordynacja prac nad realizacją własnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych Gminy, wynikających z *Programu* i podejmowanych przez inne komórki organizacyjne Urzędu Miejskiego; 3/ przygotowywanie wniosków Gminy o dofinansowanie jej własnych przedsięwzięć; 4/ współpraca przy opracowywaniu budżetu Gminy, w zakresie wynikającym z *Programu*; 5/ monitorowanie realizacji *Programu* i ewaluacji jej skutków; 6/ współpraca z Komitetem ds. Rewitalizacji Gminy.

Koordynator od 4 lipca 2018 r. pełnił równocześnie funkcję Przewodniczącego Komitetu Rewitalizacji. Realizację własnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych Gminy zapewniali natomiast Kierownicy i pracownicy Referatów UM, w zakresie w jakim poszczególne jej etapy pokrywały się z zadaniami komórek organizacyjnych określonymi w Regulaminie Organizacyjnym¹⁴. W Urzędzie nie obowiązywały odrębne procedury przygotowania i zarządzania przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi. Komórki organizacyjne UM wykonywały swoje zadania względem przedsięwzięć rewitalizacyjnych w taki sam sposób, jak dla pozostałych przedsięwzięć Gminy.

(akta kontroli str. 201-203, 603)

Koordynator posiadał wyższe wykształcenie prawnicze oraz jako jedyny pracownik Urzędu ukończył szkolenia dotyczące gminnych i lokalnych programów rewitalizacyjnych. Pozostałych trzech pracowników UM (w tym dwóch byłych), którzy w badanym okresie wykonywali wybrane zadania w zakresie wdrażania i monitorowania *GPR*, również posiadało wykształcenie wyższe – odpowiednio na kierunku: ekonomia, planowanie przestrzenne i urbanistyka, zarządzanie.

(akta kontroli str. 204, 205-206)

¹² Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹³ Dalej Koordynator.

¹⁴ Referat Inwestycji przygotowywał dokumentację projektową inwestycji budowlanych i nadzorował ich wykonanie, Referat Organizacyjny opracowywał dokumentację przetargową i wnioski o dofinansowanie przedsięwzięć, Referat Gospodarki wykonywał prawo pierwokupu i bieżące utrzymanie budynków i terenów zielonych stanowiących mienie Gminy, a Wydział Finansów realizował płatności i ich księgowanie.

W strukturze organizacyjnej Urzędu nie dokonano podziału i uszczegółowienia zadań związanych z GPR. Od 1 czerwca 2017 r. do Regulaminu Organizacyjnego wprowadzono ogólne postanowienia o powierzeniu Referatowi Inwestycji *zadań wynikających z ustawy o rewitalizacji*. W wyniku zmian organizacyjnych zadania te od 1 marca 2019 r. zostały przypisane pracownikowi zatrudnionemu na samodzielnym stanowisku ds. gospodarki przestrzennej, a od 1 lipca 2019 r. do zakończenia czynności kontrolnych, znajdowały się one wyłącznie we właściwości Referatu Gospodarki. Faktycznie jednak Referat ten – z wyjątkiem wykonywania prawa pierwokupu nieruchomości – nie prowadził spraw z zakresu rewitalizacji oraz nie dysponował dokumentacją związaną z wdrażaniem i realizacją GPR.

(akta kontroli str. 5-66, 229)

Do zakresu czynności podinspektora ds. planowania i zagospodarowania przestrzennego – z dniem 1 lutego 2019 r. wprowadzono *realizację zadań wynikających z przepisów o rewitalizacji, w szczególności wydawanie zaświadczeń o objęciu nieruchomości strefą rewitalizacji*. W zakresie czynności inspektora ds. inwestycji z 1 marca 2019 r. przewidziano *pełnienie funkcji koordynatora ds. rewitalizacji oraz przygotowanie i realizację gminnego programu rewitalizacji*. Obowiązujące wcześniej zakresy czynności pracowników Urzędu, w tym Kierownika Referatu Inwestycji oraz Kierownika Referatu Gospodarki, nie zawierały postanowień dotyczących zadań związanych z rewitalizacją. Rozwiązania organizacyjne były wprowadzane w Urzędzie z opóźnieniem w stosunku do faktycznych potrzeb wynikających z przyjęcia GPR, co wraz nieprecyzyjnym podziałem zadań i odpowiedzialności pracowników, w ocenie NIK, stanowiło przeszkodę dla pełnego, terminowego i rzetelnego wdrażania *Programu* oraz monitorowania i ewaluacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Zagadnienie to zostało szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 204, 207-228)

Komitet Rewitalizacji został powołany zarządzeniem Burmistrza z 30 maja 2018 r., jako forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji w ramach GPR. W skład Komitetu wchodziło osiem osób, w tym czterech przedstawicieli Urzędu, dwóch przedstawicieli Rady Miejskiej w Prószkowie i dwóch przedstawicieli Uniwersytetu Opolskiego. Pomimo przeprowadzonego otwartego naboru oraz naboru uzupełniającego nie uzyskano żadnych zgłoszeń na członka Komitetu spośród mieszkańców lub przedsiębiorców obszaru rewitalizacji, ani spoza tego obszaru¹⁵. Tryb powołania Komitetu był zgodny z zasadami określonymi w uchwale *ws. Komitetu*. Najwyższa Izba Kontroli zauważyła jednak, że powołanie Komitetu nastąpiło po ponad 15 miesiącach od podjęcia ww. uchwały. Stanowiło to naruszenie art. 7 ust. 4 ustawy o rewitalizacji, który wymagał niezwłocznego powołania Komitetu, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 190-196, 197-200)

W GPR wskazano, że dla realizacji jego celów w zakresie partycypacji społecznej na etapie wdrażania i monitorowania tego programu podejmowane będą m.in. następujące działania: 1/ umieszczenie *Programu* na stronie internetowej Urzędu; 2/ współpraca z prasą lokalną mającą na celu informowanie mieszkańców

¹⁵ Zgodnie z uchwałą *ws. Komitetu* w skład Komitetu mogli zostać powołani interesariusze w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, po pisemnym zgłoszeniu swojego udziału w otwartym naborze, w tym przedstawiciele: 1) Urzędu; 2) Rady Miejskiej; 3) mieszkańców obszarów zdegradowanych; 4) mieszkańców obszarów znajdujących się poza terenami rewitalizacji; 5) przedstawiciele podmiotów prowadzących w gminie działalność gospodarczą; 6) przedstawiciele podmiotów społecznych i organizacji pozarządowych oraz 7) właściciele lub użytkownicy wieczystości nieruchomości znajdujących się na obszarach rewitalizacji oraz podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze.

o przebiegu, realizacji i monitorowania *Programu*; 4/ przeprowadzenie ankiety internetowej wśród mieszkańców i interesariuszy dotyczącej oceny wyników realizacji *Programu*; 4/ organizowanie warsztatów i spotkań konsultacyjnych; 5/ zbieranie uwag od interesariuszy.

(akta kontroli str. 180-181)

Na etapie opracowywania *GPR* Burmistrz przeprowadził konsultacje społeczne mające na celu: 1/ zebranie od interesariuszy rewitalizacji uwag, opinii i propozycji dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie – konsultacje zostały przeprowadzone w okresie od 17 marca 2016 r. do 20 kwietnia 2016 r., 2/ zapoznanie się z projektem uchwały w sprawie przyjęcia ww. programu – konsultacje zostały przeprowadzone w okresie od 1 września 2016 r. do 1 października 2016 r. oraz 3/ zapoznanie się z projektem uchwały w sprawie przyjęcia *GPR* – konsultacje zostały przeprowadzone w okresie od 16 listopada 2017 r. do 16 grudnia 2017 r.

Wskazane powyżej konsultacje społeczne zostały zorganizowane z dochowaniem terminów i form określonych w art. 6 ust. 2 i 3 ustawy o rewitalizacji, tj. nie później niż w terminie siedmiu dni od dnia ogłoszenia o rozpoczęciu konsultacji społecznych, w formie spotkań oraz zbierania uwag drogą papierową i elektroniczną. W spotkaniach konsultacyjnych nie wzięli udziału zainteresowani oraz nie zostały zgłoszone żadne uwagi dotyczące spraw będących przedmiotem konsultacji.

(akta kontroli str. 595-602)

W okresie objętym kontrolą przeprowadzone zostały trzy otwarte nabory na członków Komitetu¹⁶. W ramach pierwszego naboru zgłoszono kandydatury przedstawicieli Urzędu i Rady Miejskiej oraz Uniwersytetu Opolskiego. W ramach kolejnych zgłoszono dodatkowo przedstawicieli: Zespołu Szkół w Prószkowie oraz mieszkańców obszarów rewitalizacji. Przewodnicząca Komitetu wyjaśniła: *mieszkańcy nie zgłosili się do komitetu. Były przeprowadzone nabory i kto się zgłosił ten został członkiem. Były przeprowadzone spotkania. Każdy mógł w nich uczestniczyć i jakieś przydatne dla siebie informacje uzyskać. Tak naprawdę mało kogo to interesowało. Od samego początku widoczne jest znikome zainteresowanie mieszkańców, przedsiębiorców i innych interesariuszy.*

Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania działań rewitalizacyjnych w Gminie była ograniczona do pracy Komitetu. Działania w tym zakresie polegały na przedstawieniu informacji o stanie realizacji *GPR* oraz omawianiu przez Komitet przedsięwzięć rewitalizacyjnych – zwłaszcza tych dotyczących utworzenia Międzynarodowego Centrum Badawczo-Rozwojowego Uniwersytetu Opolskiego (Karta nr 12) oraz rewitalizacji parku – arboretum w podobszarze Pomologia (Karta nr 10 i nr 13). W okresie od przyjęcia *GPR*, tj. 25 listopada 2016 r. do 31 grudnia 2020 r. odbyły się trzy posiedzenia Komitetu (ostatnie 12 grudnia 2018 r.), co było niegodne z uchwałą *ws. Komitetu*, która wymagała zwoływania posiedzeń nie rzadziej niż raz na sześć miesięcy. Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 190-196, 385, 460-469)

W *GPR* zaplanowano realizację 15 podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (cztery społeczne, cztery środowiskowe, trzy przestrzenno-funkcjonalne, dwa techniczne i dwa gospodarcze) i pięć dodatkowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (dwa przestrzenno-funkcjonalne, jedno społeczne, jedno gospodarcze i jedno techniczne). Koszty realizacji zostały oszacowane dla 17 przedsięwzięć na kwotę

¹⁶ Pierwszy nabór w dniach 16 – 27 kwietnia 2018 r., drugi nabór 19 października – 9 listopada 2018 r., trzeci nabór 21 września – 5 października 2020 r.

27 900 tys. zł (21 755 tys. zł dla 13 przedsięwzięć podstawowych i 6 145 tys. zł dla czterech przedsięwzięć dodatkowych). Dla trzech przedsięwzięć (dwóch podstawowych i jednego dodatkowego) koszty nie zostały oszacowane, gdyż założono ich realizację w całości przez podmioty prywatne. Koszty realizacji GRR – oszacowane w odniesieniu do realizacji 11 własnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych Gminy – określone zostały na 26 295 tys. zł. GPR zakładał, że ramy finansowe realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, podejmowanych przez Gminę, określane będą w dorocznych budżetach i w Wieloletnich Prognozach Finansowych z uwzględnieniem ich zewnętrznego wsparcia. Jako główne źródła finansowania ich realizacji wskazano budżet Gminy, przy wsparciu finansowym z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego, Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, krajowych programów operacyjnych i innych programów wsparcia.

(akta kontroli str. 138-189)

Do 31 grudnia 2020 r. spośród 20 przedsięwzięć rewitalizacyjnych – 15 podstawowych i pięciu dodatkowych zrealizowane zostały dwa przedsięwzięcia podstawowe¹⁷, a w toku realizacji były dwa przedsięwzięcia podstawowe¹⁸ i jedno przedsięwzięcie dodatkowe¹⁹. Przedsięwzięcie z Karty projektu nr 2 zostało zrealizowane w całości z inicjatywy i ze środków Powiatu Opolskiego jeszcze w 2017 r., a jakiegokolwiek zaangażowanie ze strony Gminy nie zostało udokumentowane²⁰. Przedsięwzięcie z Karty projektu nr 8 ograniczyło się natomiast do zadań remontowych na dwóch budynkach komunalnych²¹. Największymi osiągnięciami Gminy w zakresie własnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych było Zagospodarowanie terenu przy ul. Korfantego, na które Gmina wydatkowała środki w kwocie 281 tys. zł oraz wykonanie dokumentacji projektowej ścieżki rowerowej – w ramach realizacji przedsięwzięcia z Karty nr 20, której koszt wyniósł 72 tys. zł. Pierwsze z wymienionych przedsięwzięć było przedmiotem wniosku Gminy o przyznanie pomocy ze środków europejskich²², w wyniku którego ostateczna kwota uzyskanego dofinansowania wyniosła 164 tys. zł. Drugie wymienione przedsięwzięcie aktualnie realizowano w ramach większego projektu²³, dla którego zapewnienie dofinansowania ze środków europejskich w kwocie 39 791 tys. zł uzyskał Powiat Opolski jako Beneficjent, a Gmina, wraz z siedmioma innymi gminami, występowała w charakterze Partnera. Ponadto Gmina współpracowała przy opracowaniu przez Powiat Opolski wniosku dotyczącego realizacji przedsięwzięcia z Karty nr 10, który jednak nie uzyskał dofinansowania. Realizacja pozostałych 15 przedsięwzięć rewitalizacyjnych (11 podstawowych i czterech dodatkowych) nie została rozpoczęta do 31 grudnia 2020 r.

(akta kontroli str. 436-441, 442-445, 446-449, 450-454, 455-458, 459, 511-543, 544-580)

¹⁷ Karta projektu nr 2 – *Utworzenie Centrum Opieki dla Seniorów (przy Domu Pomocy Społecznej w zamku)* i Karta projektu nr 9 – *Zagospodarowanie terenu przy ul. Korfantego w formie parkingu i zieleni urządzonej (dla potrzeb użytkowników usług przy Rynku i kościoła św. Jerzego)*.

¹⁸ Karta projektu nr 8 – *Sukcesywna rewitalizacja obiektów mieszkalnych (przy obu przyrynkowych pierzejach oraz w innych lokalizacjach)* i Karta projektu nr 10 – *Założenia dla kompleksowej rewitalizacji podobszaru (w wariantowych ujęciach i z przeprowadzeniem warsztatów i konsultacji społecznych)*.

¹⁹ Karta projektu nr 20 – *Budowa lokalnego systemu ścieżek rowerowych i spacerowych*.

²⁰ Przedstawiciele Gminy prowadzili rozmowy z przedstawicielami Powiatu Opolskiego dotyczące powstania Centrum Opieki dla Seniorów i jego funkcjonowania.

²¹ Budynek Rynek 25: wymiana połaci dachowej, remont klatki schodowej, wymiana okien. Budynek Korfantego 1: wymiana rynien, naprawa elewacji, odwodnienie.

²² W ramach podziałania „Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

²³ *Budowa infrastruktury pieszo-rowerowej w powiecie opolskim – etap II oraz budowa centrum przesiadkowego w Gminie Lewin Brzeski w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020.*

Spośród 11 własnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych Gminy, dla których szacowane koszty realizacji określone zostały na 26 295 025 zł, do Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Prószków²⁴ wprowadzone zostały dwa przedsięwzięcia rewitalizacyjne²⁵ w łącznej kwocie 6 347 000 zł. We wcześniejszej WPF²⁶ uwzględnione było przedsięwzięcie rewitalizacyjne dotyczące przebudowy budynku przy ul. Pomologia 9 w kwocie 40 000 tys. zł, jednakże nie zostało ono utrzymane w późniejszych WPF, gdyż Gmina zrezygnowała z jego realizacji. Wymienione przedsięwzięcia ujmowane były w corocznych uchwałach budżetowych.

Skarbnik wyjaśniła, że przedsięwzięcia do projektów WPF wprowadzała na podstawie pisemnych informacji składanych przez kierowników komórek organizacyjnych Urzędu Gminy i osobiście nie decydowała, które przedsięwzięcia rewitalizacyjne i kiedy należy wprowadzić do WPF. Zakładała, że skoro nie otrzymywała wniosków to przedsięwzięcia nie były wystarczająco przygotowane do ich wprowadzenia do WPF. Koordynator wyjaśniła: *wnioskowałam o wprowadzenie do WPF tylko tych inwestycji, których realizacja została zaakceptowana przez Burmistrza. Ponadto we wnioskach ujmowałam te inwestycje, co do których koszty zostały dostatecznie precyzyjnie oszacowane. Kwoty podane w GPR zostały określone tylko orientacyjnie.* Według Burmistrza do WPF wprowadzane były zadania, co do których była pewność ich realizacji oraz te, na które udało się pozyskać dofinansowanie ze środków zewnętrznych.

(akta kontroli str. 339-365, 603-608, 609-610, 612-615)

Przyjęty w GPR harmonogram przedsięwzięć realizowanych przez Gminę obejmował 15 przedsięwzięć i zakładał na 2020 r. zakończenie czterech przedsięwzięć oraz rozpoczęcie, prowadzenie albo realizację ciągłą dziewięciu innych. Jedynie w przypadku dwóch przedsięwzięć²⁷ harmonogram przewidywał rozpoczęcie realizacji w 2021 r. i 2022 r. Przedsięwzięcia nie były realizowane zgodnie z przyjętym harmonogramem. Do realizacji 15 przedsięwzięć, w tym 13 objętych ww. harmonogramem, Gmina lub inny podmiot wskazany do realizacji w ogóle nie przystąpiły. Koordynator wyjaśniła: *od początku dla mnie i dla kierownictwa Urzędu oczywiste było, że nie wszystkie przedsięwzięcia będą mogły być zrealizowane. Powszechnie przyjęte było założenie, że z katalogu przedsięwzięć będą realizowane przede wszystkim te, dla których Gminie uda się uzyskać dofinansowanie z zewnątrz. Decyzje w ww. sprawach podejmowane były przez Burmistrza na podstawie bieżących uwarunkowań dotyczących poszczególnych przedsięwzięć. Proces decyzyjny nie był dokumentowany ani uzasadniany, z wyjątkiem odstąpienia od przebudowy budynku Pomologia 9 gdzie zawarto porozumienie z projektantem. Wyłączenie realizacji przedsięwzięć lub jej zawieszenie są okolicznościami powszechnie znanymi kierownictwu Urzędu. Nie ma potrzeby sporządzania dokumentów w tym przedmiocie.*

Niezapewnienie realizacji wszystkich przedsięwzięć opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, a zaniechanie aktualizacji GPR w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości Obszaru 2*.

(akta kontroli str. 179, 442-445, 455-458, 581-585)

²⁴ Uchwała Nr III/24/2018 Rady Miejskiej w Prószkowie z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie *Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Prószków*, dalej WPF.

²⁵ Karta projektu nr 9 *Zagospodarowanie terenu przy ul. Korfantego w formie parkingu i zieleni urządzonej (dla potrzeb użytkowników usług przy Rynku i kościoła św. Jerzego)* w kwocie 272 tys. zł oraz Karta projektu nr 20 *Budowa lokalnego systemu ścieżek rowerowych i spacerowych* w kwocie 6 075 tys. zł.

²⁶ Uchwała Nr XXVI/189/2016 Rady Miejskiej w Prószkowie z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie *Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Prószków*.

²⁷ Karta nr 7 – *Zagospodarowanie nawierzchni Placu Targowego* i Karta nr 9 – *zrealizowane w 2019 r. Zagospodarowanie terenu przy ul. Korfantego*.

W GPR przewidziano sześć przedsięwzięć (pięć podstawowych i jedno dodatkowe) do realizacji przez podmiot inny niż Gmina oraz trzy przedsięwzięcia (dwa podstawowe i jedno dodatkowe) do realizacji przez Gminę wspólnie z innymi podmiotami (partnerami). Starostwo Powiatowe zostało wskazane jako podmiot realizujący dla trzech przedsięwzięć podstawowych²⁸. Właścicielom obiektów przypisana została realizacja dwóch przedsięwzięć podstawowych²⁹ i jednego dodatkowego³⁰. Współpracę z Uniwersytetem Opolskim i Starostwem Powiatowym założono dla dwóch przedsięwzięć podstawowych³¹, a z mieszkańcami obszaru i miasta dla jednego przedsięwzięcia dodatkowego³². W GPR nie określono warunków realizacji powyższych przedsięwzięć.

(akta kontroli str. 159 – 161)

W celu pozyskania – innych niż własne – środków na realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych Gmina zawarła z Samorządem Województwa Opolskiego umowę o przyznaniu pomocy, w ramach podziałania „Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020, dla przedsięwzięcia z Karty nr 9 – *Zagospodarowanie terenu przy ul. Korfantego w formie parkingu i zieleni urządzonej (dla potrzeb użytkowników usług przy Rynku i kościoła św. Jerzego*. Kwota wypłaconego dofinansowania wyniosła 164 tys. zł przy całkowitych kosztach przedsięwzięcia 281 tys. zł. W przypadku przedsięwzięcia Karta nr 20 – *Budowa lokalnego systemu ścieżek rowerowych i spacerowych* oraz Karta nr 10 – *Założenia dla kompleksowej rewitalizacji podobszaru (w wariantowych ujęciach i z przeprowadzeniem warsztatów i konsultacji społecznych)* Gmina – na podstawie zawartych porozumień – występowała w charakterze Partnera w projektach, w których wniosek o dofinansowanie złożył Powiat Opolski. Budowa ww. ścieżki rowerowej objęta została umową o dofinansowanie w ramach projektu *Budowa infrastruktury pieszo-rowerowej w powiecie opolskim – etap II oraz budowa centrum przesiadkowego w Gminie Lewin Brzeski w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020*. Przedsięwzięcie to było na etapie realizacji – Gmina zapewniła opracowanie dokumentacji projektowej i w 2021 r. planowała udzielić zamówienia na wykonanie robót budowlanych. Przedsięwzięcie dotyczące rewitalizacji podobszaru Pomologia nie uzyskało dofinansowania w ramach Programu „Kultura” Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2014-2021. O odmownym rozpatrzeniu wniosku Powiat Opolski został poinformowany pismem z 13 listopada 2020 r., a następnie informację tę przekazał Gminie 23 grudnia 2020 r. Do zakończenia czynności kontrolnych Gmina nie podejmowała działań celem uzyskania alternatywnych źródeł finansowania.

(akta kontroli str. 436-441, 511-543, 544-580)

²⁸ Karta nr 2 – *Utworzenie Centrum Opieki dla Seniorów (przy Domu Pomocy Społecznej w zamku)*, Karta nr 4 – *Kontynuacja rewitalizacji parku przy Domu Pomocy Społecznej (z częściowym udostępnieniem dla mieszkańców i turystów)*, Karta nr 13 – *Kompleksowa rewitalizacja parku i dawnego arboretum (poprzedzona opracowaniem szczegółowej inwentaryzacji przyrodniczej)*.

²⁹ Karta nr 5 – *Ograniczenie lokalnych emisji zanieczyszczeń powietrza (z sukcesywną wymianą urządzeń grzewczych)*, Karta nr 8 – *Sukcesywna rewitalizacja obiektów mieszkalnych (przy obu przyrynkowych pierzejach oraz w innych lokalizacjach)*.

³⁰ Karta nr 19 – *Wprowadzenie zabudowy plombowej*.

³¹ Karta nr 12 – *Założenia dla uruchomienia Międzynarodowego Centrum Badawczo-Rozwojowego Uniwersytetu Opolskiego (ukierunkowanego na potrzeby rozwoju rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego i uwarunkowane podjęciem stosownych porozumień zainteresowanych stron)*, Karta nr 15 – *Kompleksowa rewitalizacja zabudowy (uwarunkowana ustaleniem zasad funkcjonowania Centrum opisanego w Kartce nr 12)*.

³² Karta nr 17 – *Aktywizacja gospodarcza podobszaru*.

W kontrolowanym okresie wydatki Gminy na realizację własnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wyniosły łącznie 434 445 zł. Na tę kwotę złożyły się wydatki na: 1/ zakończone przedsięwzięcie podstawowe Karta nr 9 – *Zagospodarowanie terenu przy ul. Korfantego* – 280 820 zł, 2/ przedsięwzięcie podstawowe Karta nr 8 – *Sukcesywna rewitalizacja budynków mieszkalnych* (dotychczas zrealizowano sześć zadań remontowych w dwóch budynkach przy Rynku) – 81 792 zł, 3/ opracowanie dokumentacji projektowej w ramach przedsięwzięcia dodatkowego Karta nr 20 – *Budowa lokalnego systemu ścieżek rowerowych i spacerowych* – 71 833 zł.

Szacowany w GPR koszt ww. przedsięwzięcia Karta nr 9 określono na 1 015 000 zł. W wyniku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, w trybie przetargu nieograniczonego, okazało się, że zadanie można zrealizować za niższą cenę, przy zachowaniu wszystkich przyjętych założeń. Dla przedsięwzięcia Karta nr 8 w GPR nie oszacowano kosztów rewitalizacji budynków mieszkalnych, a wydatki na dokumentację projektową ścieżki rowerowej odpowiadały kwocie oszacowanej w GPR.

(akta kontroli str. 162-167, 446-449, 450-454, 243-245)

Wydatki Powiatu Opolskiego na realizację inwestycji zbieżnej z założeniami przedsięwzięcia Karta nr 2 – *Utworzenie Centrum Opieki dla Seniorów* wyniosły 1 142 342 zł, podczas gdy w GPR oszacowano ich wysokość na kwotę 200 000 zł. Przyczyną tej rozbieżności był brak uzgodnienia zakresu inwestycji i wymiany informacji pomiędzy Powiatem a Gminą.

(akta kontroli str. 383, 442-445)

W ramach realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych Gmina udzieliła dwóch zamówień publicznych³³ z zastosowaniem przepisów ustawy *Pzp*. Postępowania o udzielenie tych zamówień przeprowadzono w trybie przetargu nieograniczonego. W obu przypadkach powołana została – w drodze zarządzeń Burmistrza – Komisja przetargowa w składzie trzyosobowym (przewodniczący i dwóch członków). W Urzędzie nie określono organizacji, trybu pracy oraz zakresu obowiązków członków komisji przetargowych, mających na celu zapewnienie sprawności ich działania, indywidualizacji odpowiedzialności ich członków za wykonywane czynności oraz przejrzystości ich prac, co stanowiło naruszenie art. 21 ust. 3 ustawy *Pzp*. Nie zapewniono także dokumentowania prac tych Komisji. Powyższe zostało przedstawione w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W pozostałym zakresie przedmiotowych zamówień udzielono zgodnie z przepisami ustawy *Pzp*. W szczególności: wartość zamówień została prawidłowo oszacowana, dokonano wyboru właściwego trybu postępowania, przestrzegano zakazu dzielenia zamówienia w celu uniknięcia stosowania przepisów ustawy *Pzp*, prawidłowo opisano przedmiot postępowania, Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia zawierała wszystkie wymagane elementy, wszystkie osoby wykonujące w postępowaniu czynności po stronie Zamawiającego złożyły wymagane oświadczenia, najkorzystniejszą ofertę wybrano na podstawie kryteriów oceny, odrzucenia oferty dokonano zgodnie z przepisami³⁴, wszystkie wymagane ogłoszenia publikowano w określonych ustawowo miejscach, z zachowaniem wymaganych terminów i zawierały one wymagane przepisami elementy, umowy zawierano

³³ Nr RG.271.11.2018.KRG – Wykonanie dokumentacji technicznej dla zadania „Budowa ścieżki rowerowej „Prószków Pomologia” wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 414 na odcinku Złotniki-Prószków Pomologia, wartość udzielonego zamówienia 121 032 zł (w ramach przedsięwzięcia Karta nr 20) oraz Nr RG.271.5.2019 – Zagospodarowanie terenu przy ul. Korfantego w Prószkowie, wartość udzielonego zamówienia 258 300 zł (w ramach przedsięwzięcia Karta nr 9).

³⁴ W postępowaniu Nr RG.271.5.2019 Zamawiający odrzucił ofertę z powodu niewyrażenia przez Wykonawcę zgody na przedłużenie terminu związania ofertą. Dodatkowo Zamawiający wskazał, że ta oferta podlegała odrzuceniu również z powodu rażąco niskiej ceny.

z zachowaniem terminów przewidzianych na wniesienie odwołania od wyboru najkorzystniejszej oferty, realizacja zaciągniętych zobowiązań została zabezpieczona w uchwale budżetowej, a także sporządzano pisemny protokół postępowania.

(akta kontroli str. 243, 309-310, 311-312, 607-608)

Bez stosowania ustawy Pzp Gmina udzieliła ośmiu zamówień związanych z realizacją przedsięwzięć rewitalizacyjnych o łącznej wartości 90 786 zł. Przedmiotem tych zamówień były roboty remontowe budynków mieszkalnych (przedsięwzięcie Karta nr 8) oraz wykonanie dokumentacji projektowej dla przedsięwzięcia Karta nr 9 – *Zagospodarowania terenu przy ul. Korfantego*. Zamówień dokonywano zgodnie z obowiązującymi w Urzędzie regulacjami wewnętrznymi³⁵.

(akta kontroli str. 67-72, 244-245, 246-306)

Środki na realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych objętych dofinansowaniem (Karta nr 9 i Karta nr 20) wydatkowano zgodnie z postanowieniami zawartych umów. Wydatki ewidencjonowano zgodnie z zapisami umów, przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości³⁶ i zasadami rachunkowości obowiązującymi w Urzędzie oraz we właściwych paragrafach klasyfikacji budżetowej. W GPR nie poczyniono założeń dotyczących wydatków na zarządzanie *Programem*. W Urzędzie nie wyodrębniano i nie ewidencjonowano tych wydatków – dokonywano ich w ramach działalności operacyjnej Urzędu.

(akta kontroli str. 446 -449, 450-454, 511-543, 544-580)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Kontrolowana jednostka nie podejmowała skutecznych działań zmierzających do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zgodnie z przyjętym w GPR harmonogramem. Harmonogram przedsięwzięć realizowanych przez Gminę zakładał na 2020 r. zakończenie czterech z nich oraz rozpoczęcie, prowadzenie albo realizację ciągłą dziewięciu innych. Jedynie w przypadku dwóch przedsięwzięć harmonogram przewidywał rozpoczęcie realizacji w 2021 r. i 2022 r. (w tym dla jedynego zakończonego własnego przedsięwzięcia Gminy, które zostało zrealizowane w 2019 r.). Decyzje w sprawie wyłączenia z realizacji części przedsięwzięć podejmował Burmistrz w oparciu o informacje ustnie przekazywane przez Koordynatora i innych pracowników. Dla kierownictwa Urzędu (Burmistrza, Sekretarza, Skarbnika, Kierownika Referatu Inwestycji) oczywiste było, że nie wszystkie przedsięwzięcia będą mogły być zrealizowane. Powszechnie przyjęto założenie, że z katalogu przedsięwzięć będą realizowane przede wszystkim te, dla których Gminie uda się uzyskać dofinansowanie z zewnątrz.

Niedotrzymywanie harmonogramu realizacji przedsięwzięć stwarza ryzyko nieosiągnięcia do 2025 r. podstawowego celu GPR jakim jest wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Za realizację GPR – stosownie do art. 30 ust. 1 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym³⁷ oraz § 2 uchwały w sprawie przyjęcia GPR – odpowiedzialność ponosił Burmistrz, a w zakresie swoich czynności także Koordynator i Skarbnik. Osoba pełniąca funkcję Koordynatora wyjaśniła, że zabiegała o realizację tylko tych przedsięwzięć, co do których była możliwość pozyskania finansowania

³⁵ Zarządzenie Nr 117/2008 Burmistrza Prószkowa z dnia 12 maja 2008 r. w sprawie *Regulaminu udzielania zamówień, do których nie stosuje się ustawy Prawo zamówień publicznych* (ze zmianami).

³⁶ Dz.U. z 2019 r. poz. 1843 ze zm.

³⁷ Dz.U. z 2020 r. poz. 713, ze zm.

z zewnątrz, zaś inne przedsięwzięcia nie mogły być realizowane, gdyż Gmina miała pilniejsze zadania do wykonania. Skarbnik wyjaśniła, że przedsięwzięcia mogły być realizowane w miarę zapewnienia finansowania, przede wszystkim środkami z zewnątrz. Zarówno Koordynator, jak i Skarbnik wskazały, że Urząd jest małą jednostką i dla jego kierownictwa jest oczywiste, które zadania są priorytetowe i możliwe do zrealizowania. W wyjaśnieniach Burmistrz podkreślił, że GPR jest dokumentem planistycznym obciążonym ryzykiem nieosiągnięcia zakładanych celów lub przekroczenia terminu ich realizacji oraz że w perspektywie do 2025 r. istnieje realna szansa zwiększenia stopnia realizacji planowanych przedsięwzięć. W ocenie NIK, Burmistrz i pracownicy Urzędu byli związani uchwałą o przyjęciu GPR, jako aktem prawa wewnętrznego, i zobowiązani byli dążyć do pełnej i terminowej realizacji wszystkich przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W przypadku wiedzy o niemożności lub niezasadności niektórych przedsięwzięć zasadne było podejmowanie działań w celu aktualizacji GPR.

(akta kontroli str. 179, 442-445, 455-458, 581-585, 603-606, 609-610, 612-615)

2. W Urzędzie nie zapewniono dostosowania struktury organizacyjnej (do dnia 1 czerwca 2017 r.) i zakresów obowiązków pracowników (do 1 lutego 2019 r.) do realizowanych zadań związanych z wdrażaniem i realizacją GPR. Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli świadczyło to o braku wymaganej rzetelności działań w tym zakresie.

Regulamin Organizacyjny Urzędu obowiązujący do 31 maja 2017 r.³⁸ w ogóle nie uwzględniał zadań dotyczących rewitalizacji. Od 1 czerwca 2017 r.³⁹ zadania wynikające z ustawy o rewitalizacji przypisano do Referatu Inwestycji. Od 1 marca 2019 r. zadania te przekazano pracownikowi na samodzielny stanowisku ds. gospodarki przestrzennej⁴⁰, a następnie od 1 lipca 2019 r. do Referatu Gospodarki⁴¹.

Do zakresu czynności konkretnego pracownika – podinspektora ds. planowania i zagospodarowania przestrzennego – przedmiotowe zadania zostały wprowadzone 1 lutego 2019 r., a następnie – 1 marca 2019 r. – również do zakresu czynności inspektora ds. inwestycji. Obowiązujące wcześniej zakresy czynności Kierownika Referatu Inwestycji oraz Kierownika Referatu Gospodarki nie zawierały postanowień dotyczących zadań związanych z rewitalizacją.

Większość zadań związanych z procesem rewitalizacji wykonywał faktycznie pracownik zatrudniony na stanowisku Kierownika Referatu Inwestycji (od 13 kwietnia 2018 r. wyznaczony na Koordynatora Rewitalizacji), jednakże do 1 marca 2019 r. nie znajdowały się one w jego zakresie czynności. Zwłoka w dostosowaniu struktury organizacyjnej i zakresów obowiązków pracowników do faktycznie realizowanych zadań w obszarze rewitalizacji świadczyła o braku należytej rzetelności działań kierownika kontrolowanej jednostki. Zgodnie z zapisem części IIA standardów kontroli zarządczej, *struktura organizacyjna jednostki powinna być dostosowana do aktualnych celów i zadań. Zakres zadań, uprawnień i odpowiedzialności jednostek, poszczególnych komórek organizacyjnych jednostki oraz zakres podległości pracowników powinien być określony w formie pisemnej w sposób przejrzysty i spójny. Aktualny zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności powinien być określony dla każdego pracownika. Z mocy art. 69 ust. 1 pkt 2 ustawy z 27 sierpnia 2009 r.*

³⁸ Wprowadzony Zarządzeniem Burmistrza Prószkowa Nr WOR.120.2.2014.BP z 12 czerwca 2014 r.

³⁹ Stosownie do § 14 ust. 2 pkt 3 Regulaminu Organizacyjnego wprowadzonego Zarządzeniem Burmistrza Prószkowa Nr RO.120.6.2017.KRO z 1 czerwca 2017 r.

⁴⁰ Stosownie do § 17 ust. 6 lit. c Regulaminu organizacyjnego wprowadzonego Zarządzeniem RO.120.3.2019.KRO Burmistrza Prószkowa z 3 stycznia 2019 r.

⁴¹ Na mocy § 14 ust. 2 pkt 11 (po zmianach pkt 10) Regulaminu organizacyjnego wprowadzonego Zarządzeniem RO.120.14.2019.KRO z 1 lipca 2019 r.

o finansach publicznych⁴² zapewnienie funkcjonowania adekwatnej kontroli zarządczej w Urzędzie należało do obowiązków Burmistrza. Skutkiem wskazanego zaniechania było zwiększenie ryzyka niewykonywania albo nienależytego wykonywania zadań związanych z rewitalizacją, poprzez brak formalnego i wiążącego określenia osób ponoszących odpowiedzialność za ich realizację.

Była Burmistrz wyjaśniła, że przedmiotowe zadania były przypisane pracownikom w formie ustnego polecenia. NIK zauważa, że stanowisko to nie koresponduje z ww. opisaną zasadą pisemności. Burmistrz wyjaśnił natomiast, że w okresie występowania nieprawidłowości, funkcję Burmistrza pełnił zaledwie przez trzy miesiące i było to czas potrzebny na zorientowanie się w obszarach funkcjonowania Urzędu.

(akta kontroli str. 5-66, 204, 207-229)

3. Burmistrz naruszył obowiązek niezwłocznego powołania Komitetu Rewitalizacji, wynikający z art. 7 ust. 4 ustawy o rewitalizacji.

Rada Miejska w Prószkowie uchwałę *ws. Komitetu* podjęła w dniu 24 lutego 2017 r. Ogłoszenie naboru na członków do Komitetu Rewitalizacji zostało dokonane 13 kwietnia 2018 r., a ogłoszenie o naborze uzupełniającym 10 maja 2018 r. Komitet Rewitalizacyjny został powołany Zarządzeniem Burmistrza Prószkowa RO.0051.661.2018.KRO z 30 maja 2018 r. Od podjęcia uchwały *ws. Komitetu* do powołania Komitetu Rewitalizacji upłynęło ponad 15 miesięcy. Zgodnie z art. 7 ust. 4 ustawy o rewitalizacji *Wójt, burmistrz albo prezydent miasta niezwłocznie po podjęciu przez radę gminy uchwały, o której mowa w ust. 3, powołuje, w drodze zarządzenia, Komitet Rewitalizacji*. Pojęcie *niezwłocznie* jest nieostre, niemniej jednak zgodnie z definicją językową oznacza ono wymóg działania bez odkładania na później, bez zwłoki, natychmiast, bezzwłocznie. Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli powołanie Komitetu Rewitalizacji po upływie ponad 15 miesięcy nie posiadało przymiotu niezwłoczności, nawet przy uwzględnieniu okresów niezbędnych do wyłonienia członków tego Komitetu (przeprowadzenie naboru i naboru uzupełniającego). Skutkiem zwłoki w powołaniu Komitetu Rewitalizacji było zaniechanie realizacji zadań, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy o rewitalizacji.

Była Burmistrz wyjaśniła, że Komitet powołała niezwłocznie po tym, jak Kierownik Referatu Inwestycji przedłożyła jej projekty stosownych dokumentów. Koordynator wyjaśniła, że od grudnia 2016 r. do lutego 2018 r. nie świadczyła pracy, a po powrocie przystąpiła do realizacji wszystkich obowiązków służbowych, w tym zajęła się przygotowaniem naboru i powołaniem Komitetu Rewitalizacji.

(akta kontroli str. 127-137, 190-200, 587-588, 603-606)

4. Pomimo obowiązku wynikającego z ust. 10 rozdz. III Regulaminu Komitetu Rewitalizacji⁴³ Przewodniczący tego Komitetu nie zwoływał jego posiedzeń nie rzadziej niż raz na sześć miesięcy. Od momentu przyjęcia GPR w dniu 25 listopada 2016 r. odbyły się trzy posiedzenia Komitetu Rewitalizacji⁴⁴, a ostatnie miało miejsce 12 grudnia 2018 r. Przewodnicząca Komitetu Rewitalizacji wyjaśniła: *W 2018 r. nikt z członków komitetu nie czuł potrzeby przeprowadzania takiego spotkania. W 2018 r. miałam dużo inwestycji i jakoś przeleciał ten rok. Gdyby była jakaś konieczność to odbyło by się takie spotkanie, ale nie było potrzeby. W 2018 r. też zmieniała się struktura organizacyjna odnośnie stanowisk i referatów. A w tym roku trudno było*

⁴² Dz.U. z 2019 r. poz. 869, ze zm.

⁴³ Załącznik do uchwały *ws. Komitetu*.

⁴⁴ 4 lipca 2018 r., 10 października 2018 r. i 12 grudnia 2018 r.

zorganizować takie spotkanie z uwagi na ograniczenia sanitarne. W konsekwencji niezwoływania posiedzeń Komitetu Rewitalizacji nie dokonywano bieżącego monitoringu działań rewitalizacyjnych oraz nie przekazywano Burmistrzowi Prószkowa rzetelnych informacji na temat stopnia ich realizacji w Gminie.

(akta kontroli str.127-137, 384-385, 460-469)

5. Burmistrz nie określił trybu pracy i zakresu obowiązków członków komisji przetargowych, pomimo obowiązku wynikającego z art. 21 ust. 3 ustawy *Pzp*, Wymóg określenia organizacji, trybu pracy oraz zakresu obowiązków członków komisji przetargowej, mający na celu zapewnienie sprawności jej działania, indywidualizacji odpowiedzialności jej członków za wykonywane czynności oraz przejrzystości jej prac, wynikał wprost z przywołanego przepisu. Zarządzenia o powołaniu Komisji przetargowych⁴⁵ nie zawierały regulacji w powyższym zakresie, a jedynie statuowały skład Komisji (Przewodniczący i dwóch członków).

Prace Komisji nie były dokumentowane – w szczególności nie sporządzono dokumentów (np. protokołów, notatek) na okoliczność otwarcia ofert, oceny spełniania przez Wykonawców warunków udziału, badania i oceny ofert, propozycji odrzucenia oferty i wyboru najkorzystniejszej oferty. W konsekwencji Komisja przetargowa działała w sposób niezapewniający indywidualizacji odpowiedzialności jej członków za wykonywane czynności oraz przejrzystości jej prac. Za określenie organizacji, trybu pracy oraz zakresu obowiązków członków komisji przetargowej – stosownie do art. 18 ust. 1 ustawy *Pzp* odpowiedzialność ponosił kierownik Zamawiającego, czyli Burmistrz. W wyjaśnieniach Burmistrz wskazał, że z powodu przejściowych problemów kadrowych Urzędu oraz konieczności oraz konieczność pilnego wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, projekt Zarządzenia przygotował pracownik bez przygotowania merytorycznego dotyczącego ustawy *Pzp*. Była Burmistrz – odnosząc się do wydanego przez nią Zarządzenia – wyjaśniła, że opierała się na projekcie przedłożonym przez pracownika i nie miała świadomości, że nie odpowiada on wymogom ustawy *Pzp*.

(akta kontroli str. 587-588, 607-608, 612-615)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia podejmowane w Urzędzie działania w zakresie realizacji procesu rewitalizacji. Struktura zarządzania *Programem* nie zapewniała jego pełnego, terminowego i rzetelnego wdrażania. Zasada partnerstwa i partycypacji nie była w pełni zachowana z powodu opóźnienia w powołaniu Komitetu Rewitalizacji oraz niezapewnienia ciągłości jego pracy (zaniechanie zwoływania jego posiedzeń). Działania podejmowane na rzecz realizacji planowanych, podstawowych i dodatkowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych nie zapewniały ich pełnej i terminowej realizacji, czego główną przyczyną było nieformalne (bez dokonania zmian *GPR*) wyłączenie z realizacji części zaplanowanych przedsięwzięć, wobec uznania ich przez kierownictwo Urzędu za niezasadne lub niemożliwe do zrealizowania.

Postępowania o udzielenie zamówień publicznych związanych z rewitalizacją były, co do zasady, prowadzone rzetelnie i zgodnie z obowiązującymi przepisami, z wyjątkiem nieokreślenia trybu pracy i zakresu obowiązków członków Komisji

⁴⁵ Zarządzeniu nr RO.0050.736.2018.KRO Burmistrza Prószkowa z 24 września 2018 r. w sprawie powołania Komisji przetargowej dla zamówienia publicznego pn. „Wykonanie dokumentacji technicznej dla zadania „Budowa ścieżki rowerowej „Prószków Pomologia” wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 414 na odcinku Złotniki – Prószków Pomologia” oraz Zarządzenie nr RO.0050.66.2019.KRO Burmistrza Prószkowa z 1 marca 2019 r. w sprawie powołania Komisji przetargowej dla zamówienia publicznego pn. „Zagospodarowanie terenu przy ul. Korfańskiego w Prószkowie”.

przetargowych. NIK dostrzegła także rzetelne i efektywne działania Urzędu przy przygotowaniu (w tym uzyskanie dofinansowania ze środków europejskich), realizacji i rozliczeniu inwestycji przy ul. Korfantego w Prószkowie.

OBSZAR

2. Efekty prowadzonej rewitalizacji

Opis stanu faktycznego

W GPR nie zostały precyzyjnie określone wskaźniki pomiaru stopnia zachodzących zmian, które odnosiłyby się do celów przyjętych w tym Programie, z określeniem wartości bazowych, pośrednich i docelowych. W ww. dokumencie wskazano, że *monitorowanie GPR polega na systematycznym pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących stanu realizacji ujętych w nim przedsięwzięć rewitalizacyjnych (projektów). Analiza danych ilościowych i jakościowych umożliwi odpowiednio wczesne wykrywanie niezgodności, a także umożliwi zapobieżenie możliwych do przewidzenia komplikacji.* Dla wymienionych w GPR działań rewitalizacyjnych w szczegółowych sprawozdaniach z realizacji tych działań wskazane zostały wskaźniki produktu i rezultatu, ale nie obejmowały one wartości bazowych, pośrednich oraz docelowych.

W Gminie sporządzano sprawozdania roczne z przedsięwzięć rewitalizacyjnych podejmowanych na terenach oznaczonych w GPR (tj. Podobszar I Stare Miasto i Podobszar II Pomologia)⁴⁶. Koordynator wyjaśniła: *co roku były wykonywane sprawozdania, zgodnie z odpowiednim zarządzeniem w takiej formie były one monitorowane.* Sprawozdania roczne obejmowały szczegółowe sprawozdania z realizacji przedsięwzięć, które z kolei zawierały opisy zrealizowanych zadań, ale wskazane w nich wskaźniki produktu i rezultatu nie miały mierzalnego charakteru i/lub nie obejmowały wartości bazowych, pośrednich oraz docelowych. Burmistrz wyjaśnił: *w kartach przedsięwzięć zawartych w GPR zostały wskazane dla każdego zadania wskaźniki produktu oraz wskaźniki rezultatu (...) Natomiast program w poszczególnych kartach przedsięwzięć nie posiada wartości bazowych, pośrednich i docelowych, dlatego też nie odniesiono się do nich w sprawozdaniach rocznych.*

Ustalenia w tym zakresie zamieszczono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 180-181, 384-385, 470-510)

W Urzędzie wyznaczono dwie osoby realizujące zadania w zakresie wdrażania i monitorowania GPR. Osobą bezpośrednio odpowiedzialną za monitorowanie realizacji GPR oraz ewaluacji jej skutków była Kierownik Referatu Inwestycji pełniąca jednocześnie funkcję Koordynatora rewitalizacji oraz Przewodniczącej Komitetu Rewitalizacji. Przyjęte rozwiązania odnośnie prowadzenia monitoringu i ewaluacji zostały ogólnie określone – jako *monitorowanie realizacji Programu i ewaluacji jej skutków*.

(akta kontroli str. 201, 204, 207-226)

Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego w piśmie z 25 stycznia 2017 r. przedstawił szereg zastrzeżeń do GPR w brzmieniu przyjętym uchwałą z dnia 25 listopada 2016 r.⁴⁷ i zwrócił się o jego poprawienie w terminie 30 dni. Gmina trzykrotnie występowała o przedłużenie terminu przedłożenia do weryfikacji korekty GPR, uzasadniając to czasem niezbędnym do podjęcia uchwał w sprawie zmiany obszaru zdegradowanego oraz zmiany GPR. Poprawiony GPR – w brzmieniu przyjętym uchwałą Nr XXXVI/327/2018 Rady Miejskiej w Prószkowie z 23 lutego

⁴⁶ Sprawozdania za okresy: 1/ 23 lutego – 31 grudnia 2018 r.; 2/ 1 stycznia – 31 grudnia 2019 r.

⁴⁷ Brak odniesienia wskaźników zjawisk negatywnych obszaru rewitalizacji do obszaru całej gminy, brak procentowego określenia wielkości obszaru rewitalizacji oraz procentowej liczby ludności zamieszkującej ten obszar, brak opisu szerokiej partycypacji społecznej, niejasny opis wizji obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji, niewłaściwa diagnoza potrzeb i problemów, zaplanowanie przedsięwzięć, które mają charakter projektowy i ideowy, i których realizacja nie będzie miała bezpośredniego wpływu na poprawę sytuacji kryzysowej, brak kompleksowego ujęcia działań i ich kierunków, brak ram finansowych dla pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

2018 r. zmieszczony został 28 maja 2018 r. przez Zarząd Województwa Opolskiego na Liście pozytywnie zweryfikowanych programów rewitalizacyjnych, uzyskując akceptację Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014 – 2020. Zmiany GPR dokonano zgodnie z art. 23 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, czyli w trybie, w jakim jest on uchwalany, w tym przeprowadzono konsultacje społeczne i uzyskano właściwe opinie, a uchwałę przedłożono Wojewodzie Opolskiemu w terminie 7 dni od dnia jej podjęcia. Od przyjęcia zmienionego (poprawionego) GPR do 31 grudnia 2020 r. w Gminie nie podejmowano działań zmierzających do jego aktualizacji, w szczególności w sytuacji powzięcia wiedzy o niemożności lub niezasadności realizacji części przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 73-84, 85-126, 138-189, 589-593, 612-615)

W efekcie zrealizowanego podstawowego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego Karta nr 9⁴⁸ w miejscu nieużytków utworzony został parking na 10 stanowisk postojowych i skwer zieleni urządzonej o powierzchni ok. 20 arów, z małą architekturą (słupy oświetleniowe z oprawami LED, siedem ławek drewnianych, trzy kosze na śmieci, betonowy stół do gry w szachy). W GPR dla tego przedsięwzięcia wskaźnik rezultatu określono jako *wzrost powierzchni urządzonych i odnowionych przestrzeni publicznych w mieście*. Rezultat ten został osiągnięty, gdyż powierzchnia taka zwiększyła się poprzez realizację przedsięwzięcia.

(akta kontroli str. 167-168, 378-382)

Realizacja podstawowego przedsięwzięcia Karta nr 8⁴⁹ w okresie objętym kontrolą polegała na wykonaniu sześciu zadań remontowych w dwóch budynkach. W budynku Rynek 25: wymieniono połac dachową, przeprowadzono remont klatki schodowej i wymiano część okien, a w budynku przy ul. Korfantego 1 wymieniono rynny, naprawiono ubytki elewacji oraz odprowadzenie odwodnienia powierzchniowego. Również w tym przypadku osiągnięto założony w GPR dla przedsięwzięcia rewitalizacyjnego rezultat, którym był *wzrost powierzchni zrewitalizowanych i wyremontowanych obiektów mieszkalnych*.

(akta kontroli str. 244-245, 442-445, 455-458)

Efektem zrealizowanego przez Powiat Opolski zadania, zbieżnego z założeniami podstawowego przedsięwzięcia Karta nr 2⁵⁰ było powstanie 20 miejsc pobytu dziennego i czterech miejsc pobytu całodobowego przy Domu Pomocy Społecznej w Prószkowie. Powyższe pozostawało w związku ze wskaźnikiem rezultatu: *wzrost poziomu i jakości opieki nad seniorami oraz poziomu pomocy dla rodzin w tym zakresie*.

(akta kontroli str. 383, 442-445, 455-458)

W ocenie Najwyższej Izby kontroli opisane efekty przedsięwzięć rewitalizacyjnych tylko w nieznacznym stopniu mogły przyczynić się do osiągnięcia celów rewitalizacji przewidzianych w pkt 4 GPR, tj. *uzyskania poprawy poziomu życia mieszkańców i ich obsługi, zwłaszcza w odniesieniu do potrzeb seniorów i osób, wymagających opieki oraz podniesienie jakości przestrzeni publicznych, poziomu estetycznego zabudowy i ich atrakcyjności dla mieszkańców i turystów – w podobszarze I Stare Miasto*. Dotychczasowy proces rewitalizacyjny pozostawał natomiast bez jakiegokolwiek wpływu na trzeci cel rewitalizacji – *uzyskanie wysokiej jakości walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych zrewitalizowanych terenów parku i arboretum oraz ich wykorzystanie w uatrakcyjnieniu oferty edukacyjnej*,

⁴⁸ Zagospodarowanie terenu przy ul. Korfantego.

⁴⁹ Sukcesywna rewitalizacja obiektów mieszkalnych.

⁵⁰ Utworzenie Centrum Opieki dla Seniorów.

naukowo-badawczej i rekreacyjno-wypoczynkowej miasta – w podobszarze II Pomologia, gdyż w obrębie tego podobszaru nie zrealizowano żadnego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego.

GPR nie wskazywał, w jaki sposób poszczególne przedsięwzięcia są ze sobą komplementarne, a jedynie zawierał deklarację, że zostanie ona zapewniona⁵¹. W przyjętym w GPR systemie monitorowania i oceny programu nie określono wskaźników pomiaru stopnia zachodzących zmian oraz wartości bazowych i pośrednich do osiągnięcia w trakcie wdrażania Programu, a przypisane poszczególnym przedsięwzięciom rewitalizacyjnym wskaźniki rezultatu także nie precyzowały wartości bazowych, pośrednich oraz docelowych. Z tych powodów nie można było dokonać oceny, czy i w jakim stopniu osiągnięto zakładane cele rewitalizacji. Niemniej jednak, dotychczasowe efekty zrealizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych pozwoliły stwierdzić, że nie miały one charakteru całościowego i nie oddziaływały efektywnie na cały dotknięty kryzysem obszar, a jedynie dotyczyły punktowych, pojedynczych zadań nieposiadających ze sobą bezpośredniego związku.

(akta kontroli str. 138-189, 470-510)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Prowadzony w Urzędzie monitoring działań rewitalizacyjnych nie zapewniał możliwości dokonania rzetelnej oceny realizacji Programu. W przyjętym GPR nie określono wskaźników (a tym samym nie wskazano wartości bazowych i docelowych) odnoszących się do celów rewitalizacji, za pomocą których można dokonywać pomiaru czy i w jakim kierunku zachodzą zmiany. Szczegółowe sprawozdania z przedsięwzięć rewitalizacyjnych w 3 na 14 przypadków nie zawierały wskaźników produktu i rezultatu. W 11 sprawozdaniach określono natomiast ww. wskaźniki, ale nie miały one mierzalnego charakteru i/lub nie obejmowały wartości bazowych, pośrednich oraz docelowych. Z tych względów działania Urzędu nie odpowiadały wymogom określonym art. 4 ust. 1 pkt 3 ustawy o rewitalizacji, który nakładał na Burmistrza obowiązek prowadzenia analiz, w których wykorzystywane są obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań. Skutkiem nieprawidłowości była niemożność dokonania pełnej i obiektywnej oceny procesu rewitalizacji, w tym stopnia osiągnięcia zakładanych celów. Dalszym następstwem było zaś ryzyko braku odpowiednio wczesnego wykrywania niezgodności i podejmowania działań korygujących.

Koordinator wyjaśniła: co roku były wykonywane sprawozdania, zgodnie z odpowiednim zarządzeniem w takiej formie były one monitorowane. (...) Poza sprawozdaniem rocznym i sprawozdaniem z realizacji danego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nie były gromadzone inne informacje oraz wskaźniki ich wykonania. (...) Przyjmowaliśmy te działania, które zostały wykonane, bez odniesienia się do wskaźników. Po prostu wskazywaliśmy to co było faktycznie wykonane. W kartach przedsięwzięć nie było to także jasno określone. Burmistrz wyjaśnił, że Karty poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych nie posiadały wartości bazowych, pośrednich oraz

⁵¹ Stosownie do GPR: *Komplementarność problemowa zapewniona zostanie poprzez wzajemne powiązanie i dopełnianie się wybranych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Związane z nimi działania, polegające na modernizacji zdekapitalizowanych budynków i terenów użyteczności publicznej zakładają prowadzenie działań o charakterze pro-społecznym (naukowym, kulturalnym, integracyjnym i aktywizującym mieszkańców). Działania rewitalizacyjne związane z kolejnymi remontami zdekapitalizowanej zabudowy mieszkaniowej posłużą zarówno poprawie jakości życia jej mieszkańców, poprawie ładu przestrzennego, jak również będą miały pozytywny wpływ na poprawę stanu środowiska. Realizacja projektów związanych z tymi działaniami przyczyni się do rozwiązania problemów w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, tworząc tym samym spójną i komplementarną całość w powiązaniu z innymi strategicznymi dokumentami dla ukierunkowania rozwoju miasta.*

docelowych, dlatego też nie odniesiono się do nich w sprawozdaniach rocznych. Ponadto podkreślił, że *GPR* w takiej postaci uzyskał akceptację Zarządu Województwa Opolskiego i został zamieszczony na liście pozytywnie zweryfikowanych programów rewitalizacyjnych. Zapewnił również, że wskazane kwestie zostaną wzięte pod uwagę przy aktualizacji *Programu* i dłożone zostaną starania aby takie wartości wprowadzić. Zdaniem NIK nieokreślenie w *GPR* wartości bazowych, pośrednich oraz docelowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych nie wyłączały zasadności ich uwzględnienia w systemie ewaluacji, którego opracowanie założono pkt 10 *GPR*.

(akta kontroli str. 180-181, 384-387, 616)

2. Burmistrz zaniechał podjęcia działań zmierzających do aktualizacji *GPR*, pomimo zaistnienia przesłanek uzasadniających wprowadzenie zmian do *Programu*.

W Gminie zrezygnowano z części przedsięwzięć przewidzianych w *Programie*, tj. z: utworzenia Domu dziennego Pobytu (Karta nr 1), gdyż Powiat zrealizował Centrum Opieki dla Seniorów przy DPS i uznano, że niepotrzebna jest druga tego typu jednostka; rewitalizacji parku przy Zamku (Karta nr 4) – z powodu braku zgody DPS na częściowe jego udostępnienie mieszkańcom i turystom oraz z przystosowania budynku do potrzeb mieszkalnictwa komunalnego (Karta nr 11) z uwagi na niezdatność budynku do planowanej przebudowy. Odstąpiono też od opracowania dla podobszarów programów ograniczenia lokalnych emisji zanieczyszczeń (Karta nr 5 i nr 14), gdyż uznano, że nie ma potrzeby opracowywania dla podobszaru odrębnego programu, a realizację celu umożliwiają inne programy dostępne dla mieszkańców całej Gminy. Ponadto przedsięwzięcia dotyczące uruchomienia Międzynarodowego Centrum Badawczo-Rozwojowego Uniwersytetu Opolskiego (Karta nr 12, 13 i 15) nie były realizowane przy współudziale Gminy, gdyż nie zawarto porozumienia z Uniwersytetem Opolskim. Do realizacji innych przedsięwzięć (Karta nr 3, 6, 7, 16, 17, 18, 19) nie przystąpiono z powodu braku zapewnienia finansowania, w przez inwestorów.

(akta kontroli str. 180-181, 442-445, 455-458, 581-585)

Jak wynika z powyższego, z części przedsięwzięć rewitalizacyjnych Gmina definitywnie zrezygnowała, gdyż ich realizacja okazała się niemożliwa lub nieuzasadniona. W przypadku innych przedsięwzięć, które nie zostały rozpoczęte, dotrzymanie harmonogramu było nierealne albo zagrożone. W konsekwencji założenia *GPR* istotnie różniły się od rzeczywistości i były nieaktualne. Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli utrzymywanie takiego stanu, tj. niepodejmowanie działań zmierzających do zaktualizowania *GPR* naruszało zapisy *GPR* wskazujące na potrzebę dostosowywania (aktualizacji) *Programu* do zmieniających się uwarunkowań realizacyjnych. Aktualizacja *GPR* wymagała uchwały Rady Gminy. Stosownie do art. 30 ust. 2 pkt 1 ustawy o samorządzie gminnym przygotowywanie projektów uchwał rady gminy należało do zadań Burmistrza, a opracowanie tego projektu leżało w zakresie czynności Koordynatora. Jednym ze skutków nieaktualizowania *GPR* był brak oceny wpływu faktycznego wyłączenia części przedsięwzięć na możliwość osiągnięcia zakładanych celów *GPR*. Podkreślenia bowiem wymaga, że przedsięwzięcia przewidziane w *GPR* – z założenia – nie mają charakteru samoistnego. Wręcz przeciwnie, stosownie do postanowień *GPR*, *rewitalizacja to zaplanowany i prowadzony w sposób zintegrowany proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe – powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne, lub techniczne, lub*

środowiskowe. Ponadto pozostawianie w przestrzeni publicznej nieaktualnego GPR mogło wprowadzać w błąd lokalną społeczność, i innych potencjalnych interesariuszy, co do rzeczywistych planów rewitalizacyjnych Gminy.

Przewodniczący Rady Miejskiej w pisemnych wyjaśnieniach przyznał, że Rada nie dokonała aktualizacji GPR dostosowujących go do aktualnych możliwości budżetowych gminy, co z pewnością wpłynęłoby na ocenę stanu realizacji GPR. Koordynator wyjaśniła, że *kierownictwo Urzędu jest zorientowane co do konieczności zmiany GPR, ale że wymaga to przeprowadzenia określonej procedury, to aktualizację zamierzamy dokonać zbiorczo dla wszystkich zaniechanych lub zmienionych przedsięwzięć. Planowane jest to na początek 2021 r.* Burmistrz wskazał natomiast, że zmiana GPR nastąpiła w drodze uchwały z 23 lutego 2018 r., a działania w celu aktualizacji GPR zostaną podjęte w pierwszym kwartale 2021 r. – zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy o rewitalizacji. Zdaniem NIK powyższe stanowisko Burmistrza nie zasługiwało na uwzględnienie. Przywołany przepis ustanawia obowiązek *oceny aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta co najmniej raz na 3 lata.* Przewidziane w ust. 3 wystąpienie do rady gminy o zmianę gminnego programu rewitalizacji dotyczy potrzeby zmian stwierdzonej w wyniku tej oceny. W rozpatrywanym przypadku potrzeba zmian GPR była oczywista i od dawna wiadoma Burmistrzowi i Koordynatorowi – jej stwierdzenie nie wymagało dokonywania sformalizowanej oceny aktualności i stopnia realizacji GPR. Przykładowo: niezdatność budynku przy ul. Pomologia 9 do planowanej przebudowy została stwierdzona porozumieniem z projektantem z 22 lutego 2017 r., a Centrum Opieki dla Seniorów przy DPS utworzono w listopadzie 2017 r.

(akta kontroli str. 603-606, 612-615, 617)

OCENA CZĄSTKOWA

NIK negatywnie ocenia działania kontrolowanej jednostki w zakresie efektów prowadzonej rewitalizacji. Prowadzony system monitoringu i ewaluacji GPR nie zapewniał skutecznego pomiaru i oceny procesu rewitalizacji ponadto nie dokonywano aktualizacji Programu pomimo wystąpienia okoliczności wskazujących na konieczność zmian w zakresie części przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W ocenie NIK efekty uzyskane w przeciągu czterech lat prowadzenia rewitalizacji wskazywały na ryzyko nieosiągnięcia zakładanych celów w perspektywie roku 2025.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi	Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.
Wnioski	1. Zapewnienie terminowego zwoływania posiedzeń Komitetu Rewitalizacyjnego przy jednoczesnym dostosowaniu ich do aktualnych uwarunkowań sanitarnych (np. rozważenie organizacji posiedzeń w formie telekonferencji). 2. Podejmowanie działań w kierunku zmian GPR w przypadku zaistnienia przesłanek je uzasadniających. 3. Prowadzenie monitoringu realizacji GPR i ewaluacji jej skutków w sposób, który pozwoli na dokonanie oceny zachodzących zmian w obszarze rewitalizacji.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, 29 stycznia 2021 r.

Kontrolerzy
Miron Rokujżo
specjalista k.p.

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu
Dyrektor

.....
Dyrektor
Delegatury NIK w Opolu
podpis
Iwona Zyman